



ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР  
НИЙСЛЭЛ ДЭХ ТӨРИЙН АУДИТЫН  
ГАЗРЫН ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН  
ТУШААЛ

2022 оны 11 сарын 25 өдөр

Дугаар А/22

Улаанбаатар хот

Нийцлийн аудитын тайланг  
баталгаажуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.2, 29 дүгээр зүйлийн 29.4, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5.1 дэх заалт Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2021 оны А/12 дугаар тушаал, Нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын Удирдлагын зөвлөлийн 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн хурлын тэмдэглэлийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. "Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд төсвийн орлого нэмэгдүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах, төсвийн санхүүжилтийн үр ашгийг дээшлүүлэх талаар дүгнэлт гаргах"-д хийсэн нийцлийн аудитын /НТАГ-2022/14-11-ШТА-ТД/ тайланг хавсралтаар баталгаажуулсугай.

2. Нийцлийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, үр дүнг 2023 оны 4 дүгээр улиралд гаргаж танилцуулахыг Аудитын удирдлага, зохицуулалтын хэлтэс (Ц.Бат-Өлзий)-т үүрэг болгосугай.

3. Тайланг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, Үндэсний Аудитын газарт тус тус хүргүүлсүгэй.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ  
АУДИТОР



М.ЭРДЭНЭЖАРГАЛ



# АУДИТЫН ТАЙЛАН

---

“Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд төсвийн орлого нэмэгдүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах, төсвийн санхүүжилтийн үр ашгийг дээшлүүлэх талаар дүгнэлт гаргах” аудит

АУДИТЫН КОД: НТАГ-2022/14-11-ШТА-ТД

---

Аудитын удирдлага, зохицуулалтын хэлтэс

Хэлтсийн дарга, аудитын менежер

Ц.Бат-Өлзий

Ахлах аудитор Д.Ичин

Аудитор С.Лхагвасүрэн, У.Оюунхүү

Гэрээт ажилтан М.Номин-Эрдэнэ

Сүхбаатар дүүрэг, Соёлын Төв өргөө

Г корпус 524 дүгээр өрөө.

Улаанбаатар хот  
2022 он

---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дараах хаягаар авна уу. Цахим хуудас [www.audit.mn](http://www.audit.mn)

---

## АГУУЛГА

Товчилсон үгийн тайлбар.....	3
Аудитын талаарх ерөнхий мэдээлэл .....	4
Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх.....	5
Аудитын зорилт.....	5
Аудитын хамарсан хүрээ .....	5
Аудитын арга зүй, стандартын талаарх мэдэгдэл .....	5
Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлтүүд.....	5
Аудит хийсэн багийн бүрэлдэхүүн .....	6
БҮЛЭГ 1.Төсвийн төсөлд орлого нэмэгдүүлэх боломжийг бүрэн тусгасан эсэх	6-9
БҮЛЭГ 2.Төсвийн төсөлд зарлага бууруулах боломжийг бүрэн тусгасан эсэх	10-11
БҮЛЭГ 3. Төсвийн төсөлд төсвийн санхүүжилтийн үр ашгийг дээшлүүлэх боломжийг бүрэн тусгасан эсэх.....	12-13
Аудитын дүгнэлт .....	14
Аудитын зөвлөмж .....	15
Хавсралтууд.....	16-25
Холбогдох байгууллагын санал.....	26

## ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
УИХ	Улсын Их хурал
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
НТАГ	Нийслэл дэх Төрийн аудитын газар
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ХК	Хувьцаат компани
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ААНОАТ	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар
ХХОАТ	Хувь хүний орлогын албан татвар
ҮХЭХАТ	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар
УСУГ	Ус сувгийн удирдах газар
ОСНААУГ	Орон сууц нийтийн аж ахуйн удирдах газар
НАЗХГ	Нийслэлийн Авто замын хөгжлийн газар
ОНӨТҮГ	Орон нутгийн өмчит төсөвт үйлдвэрийн газар
ХИХУГ	Хэсэгчилсэн инженерийн хангамж удирдах газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
БГД	Баянгол дүүрэг
БЗД	Баянзүрх дүүрэг
БНД	Багануур дүүрэг
БХД	Багахангай дүүрэг
ХУД	Хан-Уул дүүрэг
СБД	Сүхбаатар дүүрэг
СХД	Сонгинохайрхан дүүрэг
ЧД	Чингэлтэй дүүрэг
НД	Налайх дүүрэг
МУЗЗНДНТУ	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлага
ХБГ	Хүлээгдэж буй гүйцэтгэл

## **АУДИТЫН ТАЛААРХ ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ**

### **Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх**

Аудитыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5.1 дэх заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2022 оны А/12 дугаар тушаал, Нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын 2022 оны төлөвлөгөөний дагуу хийж гүйцэтгэв.

### **Аудитын зорилт**

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд орлого нэмэгдүүлэх, зарлагыг бууруулах, үр ашгийг дээшлүүлэх талаар дүгнэлт, зөвлөмж боловсруулан нийслэлийн ИТХ-д хүргүүлж, олон нийтэд мэдээлэхэд аудитын зорилго чиглэсэн.

Аудитын зорилгыг хангахын тулд дараах дэд зорилтын хүрээнд аудитыг хийж гүйцэтгэсэн. Үүнд:

- Төсвийн төсөлд орлого нэмэгдүүлэх боломжийг бүрэн тусгасан эсэх;
- Зарлагыг бууруулах боломжийг бүрэн тусгасан эсэх;
- Төсвийн санхүүжилтийн үр ашгийг дээшлүүлэх боломжийг бүрэн тусгасан эсэх.

### **Аудитын хамарсан хүрээ**

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөл, түүний танилцуулга, Нийслэлийн хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөний төслийг хамруулан аудит хийв. Аудитын талбарын ажлын хүрээнд Нийслэлийн ЗДТГ, Татварын газар, Өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, Хөрөнгө оруулалтын газар, Автозамын хөгжлийн газар, Ус сувгийн удирдах газар зэрэг байгууллагуудаас судалгаа авч дүн шинжилгээ хийх арга зүйг ашиглан аудитын дүн, дүгнэлт, зөвлөмжийг боловсруулсан.

### **Аудитын арга зүй, стандартын талаарх мэдэгдэл**

АДБОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчимд тулгуурласан Төрийн аудит MNS 6817:2020 Монгол Улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/106 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам” болон батлагдсан заавар, аргачлал, гарын авлагыг мөрдөж ажиллав.

### **Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлтүүд**

Аудитад Төсвийн тухай, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2020-2024 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх 5 жилийн үндсэн чиглэл, Нийслэлийн хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөний төсөл болон холбогдох заавар, журмуудыг шалгуур үзүүлэлт болгон ашиглав.

## **Талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага**

Нийслэлийн Засаг дарга Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төслийг холбогдох шаардлагад нийцүүлэн нэгтгэн боловсруулж нийслэлийн ИТХ-д өргөн мэдүүлэх үүрэгтэй. Нийслэлийн ИТХ-д өргөн мэдүүлсэн Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төслийг холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсруулсан эсэхэд аудит хийж Төсвийн тухай хуульд заасан хугацаанд дүгнэлт гаргах нь Нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын үүрэг юм.

## **Аудит хийсэн багийн бүрэлдэхүүн**

Аудитыг аудитын удирдлага, зохицуулалтын хэлтсийн дарга, аудитын менежер Ц.Бат-Өлзий хянан удирдаж, үе шатны чанарын хяналтыг ахлах аудитор Д.Ичин хэрэгжүүлж, аудитор У.Оюунхүү, С.Лхагвасүрэн, гэрээт ажилтан М.Номин-Эрдэнэ нар батлагдсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу хийж гүйцэтгэв.

## **БҮЛЭГ 1. ТӨСВИЙН ТӨСӨЛД ОРЛОГО НЭМЭГДҮҮЛЭХ БОЛОМЖИЙГ БҮРЭН ТУСГАСАН ЭСЭХ**

### **Ерөнхий мэдээлэл:**

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төслийг боловсруулахдаа татварын бүртгэлийг сайжруулах, цахим төлбөрийн баримтын системийг үе шаттай хөгжүүлэх, бүртгэлийг сайжруулах замаар орлогыг нэмэгдүүлэх, төрийн албаны цалин хөлсний тогтолцоог бүтээмжтэй нь уялдуулж шинэчлэх, төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр өгөөжийг сайжруулах, санхүүгийн сахилга батыг мөрдүүлж ажиллах чиглэл, зарчмыг баримталжээ.

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд нийслэлийн нийт орлогыг 1,742,339.0 сая төгрөг ба нийслэл, дүүргийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын болон татварын бус орлогыг 1,634,460.9 сая төгрөгөөр төсөвлөжээ.

Улаанбаатар хотын төсөвт татварын орлогоор 334,830.7 сая, татварын бус орлогоор 175,047.1 сая, дүүргийн төсвөөс нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын шилжүүлгээр 871,256.9 сая, орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох орлогын шилжүүлгээс 16,249.9 сая, өмнөх оны үлдэгдлээс 237,076.3 сая, төсвийн байгууллагуудын өөрийн орлогоор 18,064.6 сая төгрөгийн орлогыг тус тус бүрдүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд орлогын боломжит эх үүсвэрийг дайчлан төлөвлөж 2022 оны батлагдсан төлөвлөгөөнөөс 2.2 орчим хувиар нэмэгдүүлэн төлөвлөжээ.

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд зарим орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх боломж байна. Үүнд:

### **1.ҮХЭХАТ-ын орлого:**

ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн хэрэгжилтэд 2020-2021 онд хийсэн нийцлийн аудитаар УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд татвар ногдох 27,200 орчим үл хөдлөх эд хөрөнгө бүртгэлтэй байгаагаас нийслэлийн 9 дүүргийн Татварын хэлтсийн татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд 17,700 гаруй үл хөдлөх эд хөрөнгө бүртгэгдэж татвар ногдуулж, 9,515 үл хөдлөх эд хөрөнгө татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэгдээгүй, татвар ногдуулаагүй байна.

Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2016 оны 203 дугаар тушаалаар баталсан “Барилга байгууламжийн нэгж хүчин чадлын жишиг үнэлгээ”-нд үндэслэн татварын зорилгоор жишиг байдлаар дээрх үл хөдлөх хөрөнгүүдийн үнэлгээг татварын байгууллагаар тооцоолуулахад 2018 онд 15,927.2 сая, 2019 онд 16,517.8 сая, нийт 32,445.0 сая төгрөгийн татвар ногдохоор тооцоо гарсан.

УИХ-аас 2021 оны 7 дугаар сарын 7-нд ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1<sup>1</sup>, 7 дугаар зүйлийн 7.1.2<sup>2</sup>, 7.1.6<sup>3</sup> дах заалтуудад нэмэлт өөрчлөлтийг оруулжээ.

<sup>1</sup> “Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварыг энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан үнэлгээнээс аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тухайн хөрөнгийн байршил, зориулалт, хэмжээ, зах зээлийн эрэлт, нийлүүлэлтийн байдлыг харгалзан 0.6-2.0 хувиар тооцож ногдуулна.”

<sup>2</sup> “иргэн, хуулийн этгээдийн өмчилж байгаа аймаг, суман дахь орон сууц, нийслэл дэх хоёр орон сууц;”

<sup>3</sup> “нийслэл хотын тусгай бүсэд бүртгэгдсэн барилга байгууламж.”

НИТХ-ын 2012 оны 5/18 дугаар тогтоолоор баталсан татварын хэмжээг ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх заалтын дагуу шинэчлэн батлаагүй байна.

Дээрх байдлаас дүгнэн тооцоолоход ҮХЭХАТ-ын орлогыг **32,797.7 сая** төгрөгөөр нэмэгдүүлэх боломжтой байна. Үүнд:

1. Нийцлийн аудитаар илэрсэн үл хөдлөх эд хөрөнгө татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэгдээгүй, татвар ногдуулаагүй, татварын хувь хэмжээг зөрүүтэй тооцсон, татвар ногдуулаагүй зөрчлүүдийг арилгуулахаар өгсөн албан шаардлагын үлдэгдэл 13,169.2 сая төгрөгөөс татварын ногдуулалтыг 50 хувиар тооцоход 6,584.6 сая төгрөг; /Хавсралт №01/
2. Татварын хувь хэмжээг шинэчлэн тогтоосноор хуучин 1.0 хувийн татварын хэмжээг 50 хувиар нэмэгдүүлэхэд 26,213.1 сая төгрөг; /Хавсралт №02/
3. ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.2<sup>4</sup> дах заалтын дагуу нийслэл дэх 2-оос дээш тооны орон сууцтай Монгол улсын болон гадаадын иргэний судалгаа, бүртгэлийг УБЕГ-аас авч хуулийн дээрх заалтыг хэрэгжүүлж татвар ногдуулахад орлого нэмэгдэх боломжтой.

## **2.ОНӨААН-ээс төвлөрүүлэх ноогдол ашиг:**

2022 онд нийт 322.8 сая төгрөгийн ноогдол ашгийн орлого батлагдаж, 2022 оны ХБГ-ээр 415.0 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 92.2 сая төгрөг буюу 28.6 хувиар давж биелэхээр байна.

Нийслэлийн 9 дүүргийн 10 ОНӨААН нь 2020 оны санхүүгийн тайлангаар нийт 1,298.3 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай ажилласан байхад дүүргийн ИТХ-аас ноогдол ашгийн орлогыг 2022 онд батлаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.9<sup>5</sup>, 23.9.1<sup>6</sup> дэх заалтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

УИХ-ын “Монгол улсын 2022 оны төсвийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай” 2021 оны 88 тогтоолын 1.1. “Төрийн болон төрийн өмчийн оролцоот хуулийн этгээдүүд жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар гарсан цэвэр ашгийн 50 хувь болон төрийн эзэмшилд хамаарах эздийн өмчийн 1 хувьтай тэнцэх дүнгийн аль өндөр хэмжээгээр ноогдол ашиг тооцон хуваарилж төсөвт төвлөрүүлэх арга хэмжээг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд авахыг чиглэл болгон ажиллах;” гэж заасан байна.

Нийслэл, дүүргийн өмчит 66 ОНӨААН-ээс 14 ААН нь нийт 5,150.0 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай, орон нутгийн эзэмшилд хамаарах 17,255.2 сая төгрөгийн эздийн өмчтэй байна. (нийслэлийн өмчит 3 ААН- 3,920.0 сая төгрөг цэвэр ашигтай, 13,258.9 сая төгрөгийн эздийн өмчтэй, 9 дүүргийн 11 ААН 1,229.2 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай, 3,996.3 сая төгрөгийн эздийн өмчтэй.)

УИХ-ын дээрх тогтоолын дагуу ноогдол ашгийн тооцооллыг хийхэд нийт 2,655.0 сая төгрөгийн ноогдол ашгийн орлогыг нийслэл, дүүргийн төсөвт төвлөрүүлэхээр байна. Үүнээс нийслэл, дүүргийн төсвийн төсөлд тусгасан 500.0 сая төгрөгийг хасаж тооцоход **2,155.0 сая** төгрөгийг орлого орох боломж байна. /Хавсралт №03/

<sup>4</sup> “иргэн, хуулийн этгээдийн өмчилж байгаа аймаг, суман дахь орон сууц, нийслэл дэх хоёр орон сууц;” /Энэ заалтыг 2021 оны 7 дугаар сарын 7-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан./

<sup>5</sup> “Сум, дүүргийн төсвийн татварын бус орлого дараах орлогоос бүрдэнэ:”

<sup>6</sup> “орон нутгийн өмчит болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн орон нутгийн өмчид ногдох хувьцааны ноогдол ашиг;”

### **3. Малын тоо толгойн албан татвар:**

Нийслэлийн хэмжээнд 2020 онд 468,690 толгой, 2021 онд 443,320 толгой мал жилийн эцсийн мал тооллогоор тоологдсон байна.

2022 онд малын тоо толгойн албан татвараар 267.0 сая төгрөг батлагдаж, 2022 оны ХБГ-ээр 227.1 сая төгрөгийн орлого төвлөрч 69.9 сая төгрөг буюу 23.5 хувиар тасрахаар байна.

Малын тоо толгойн албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1<sup>7</sup>, 6.2<sup>8</sup> дах заалтуудын дагуу дүүргийн ИТХ-аас малын төрөл тус бүрээр татварын хэмжээг тогтоосон байдлыг үзэхэд дараах байдалтай байна. Үүнд:

1. СХД, БНД, БХД, НД-ийн ИТХ-ууд 300-2,000.00 төгрөгөөр малын төрөл тус бүрээр тогтоож баталсан байна.
2. БЗД-ийн ИТХ нь 2020 оны 12 дугаар сарын 25-ны 11 дүгээр тогтоолоор малын тоо толгойд ногдуулах албан татварын хувь хэмжээг “0” төгрөгөөр баталсан нь хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3<sup>9</sup> дах заалттай нийцээгүй байна. Дүүргийн ИТХ нь малын тоо толгой албан татварын хувь хэмжээг одоо болтол шинэчлэн тогтоогүй нь хуулийн 6.2 дах заалтыг хэрэгжүүлээгүй, дүүргийн төсвийн орлогыг бүрдүүлэхэд сөргөөр нөлөөлж байна.
3. ХУД-ийн ИТХ нь малын тоо толгойд ногдуулах албан татварын хувь хэмжээг тогтоогүй нь хуулийн 6.2 дах заалтыг хэрэгжүүлээгүй, дүүргийн төсвийн орлогыг бүрдүүлэхэд сөргөөр нөлөөлж байна. Дүүргийн Татварын хэлтсээс 2021 оны 2/965 дугаар албан бичгээр малын тоо толгойд ногдуулах албан татварын хувь хэмжээг тогтоох тогтоолын төслийг өргөн барьсан боловч дүүргийн ИТХ одоо болтол албан татварын хэмжээг батлаагүй байна.

Малын тоо толгойн албан татварын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1<sup>10</sup>, 5.2<sup>11</sup> дах заалтуудын дагуу 2021, 2022 оны малын тоо толгойн албан татварын ногдуулалтыг тооцож үзэхэд 222.9 сая төгрөгөөр дутуу ногдуулжээ. Үүнд:

1. Албан татварын хувь хэмжээг тогтоосон 4 дүүрэг 2021 онд 320.5 сая төгрөгийн албан татвар ногдуулахаас нийт 116.3 сая төгрөгийн татварыг ногдуулж, 204.2 сая төгрөгийг дутуу; (СХД-123.2 сая, БНД-62.5 сая, НД-4.4 сая, БХД-14.1 сая)
2. СХД, БХД, НД-үүд 2022 онд малын тоо толгойн албан татварыг нийт 18.7 сая төгрөгөөр дутуу; (СХД-3.8 сая, НД-6.3 сая, БХД- 8.6 сая)

Иймд Малын тоо толгойн албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлээгүй байгаа зөрчлийг арилгуулж БЗД, ХУД-ийн мал тоо толгойн албан татварын ногдуулалтыг бусад дүүргийн тогтоосон дундаж хувь хэмжээгээр тооцоход **115.6 сая** төгрөгөөр нийслэлийн төсвийг орлогыг нэмэгдүүлэх боломж байна. /Хавсралт №04/

### **4. Түрээсийн орлого:**

Нийслэлийн өмчийн байруудын талаарх судалгаа мэдээллийг бүрэн бүрдүүлж шат шатны хяналтыг сайжруулан, харилцан уялдааг хангаж

<sup>7</sup> "Нэг малын тоо толгойд тухайн татварын жилд ногдуулах албан татварын хэмжээ нь 0-2000 төгрөг байна."

<sup>8</sup> "Албан татварын хэмжээг энэ хуулийн 6.1-д заасан хязгаарт багтаан сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал малын төрөл тус бүрээр тогтооно."

<sup>9</sup> "Малчны амьжиргааг дэмжих зорилгоор малчны өмчилж байгаа малын тоо толгойноос хамааран ногдох албан татварын хэмжээг 0 төгрөг байхаар тогтоож болно."

<sup>10</sup> "Албан татвар төлөгчийн өмчилж буй Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байгаа малын тоо толгойд албан татвар ногдуулна."

<sup>11</sup> "Тухайн татварын жилд албан татвар ногдуулах малын тоо толгойг Статистикийн тухай хуульд заасны дагуу хийгдсэн өмнөх жилийн мал тооллогын дүнд үндэслэн тодорхойлно."

ажилласнаар түрээсийн орлогыг **1,146.3** сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэх боломжтой. Үүнд:

1.НТАГ-аас 2021 онд хийсэн гүйцэтгэлийн аудитаар нийслэлийн өмчийн байрыг 2018-2020 онд иргэн, ААНБ-д түрээсийн гэрээгүйгээр эзэмшүүлсэн хугацааны 1м<sup>2</sup> талбайн үнэлгээг НИТХТ-ийн 2018 оны 40 дүгээр тогтоолын дагуу тооцон тулган баталгаажуулахад нийслэлийн өмчид бүртгэлтэй нийт 12 барилга байгууламжийн 14,567.0м<sup>2</sup> талбайг гэрээгүйгээр 99 иргэн, ААНБ-д ашиглуулсан хугацааны нийт 992.9 сая төгрөгийг нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлээгүй байсан. Цаашид түрээсийн гэрээ байгуулж ажилласнаар дээрх хэмжээний орлогыг төсөвт төвлөрүүлэх боломжтой. /Хавсралт №05/

2.Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүрэгт дүүргийн нутгийн захиргааны нэгдсэн барилга ашиглалтад орсонтой холбогдуулан тус барилгад улсын төсвийн 2, орон нутгийн өмчит 1, цайны газар *(зориулалтаар ашиглуулахаар өрөө бэлтгэсэн боловч одоогоор тоног төхөөрөмж бүрэн бусаар шалтгаалан түрээслэгдээгүй)*, нийт 4 байгууллага үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа боловч одоогоор түрээсийн гэрээ байгуулаагүй, төлбөр төлдөг байна.

ТӨБЗГ-ын 2020 оны 02 дугаар сарын 18-ны 49 дүгээр тогтоолоор баталсан үнэлгээгээр түрээсийн орлогыг тооцвол нийт орлого 153.4 сая төгрөг болж, түрээсийг орлого нэмэгдэх боломжтой байна. /Хавсралт №06/

## БҮЛЭГ 2. ТӨСВИЙН ТӨСӨЛД ЗАРЛАГА БУУРУУЛАХ БОЛОМЖИЙГ БҮРЭН ТУСГАСАН ЭСЭХ

Нийслэлийн 2023 оны төсвийг боловсруулахдаа Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хуулийн дагуу урсгал зарлагын өөрчлөлтийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж, төсвийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж, төсвийн сахилга хариуцлагыг сайжруулах чиглэлийг баримталжээ.

Нийслэлийн 2023 онд төсвийн төсөлд 9 дүүргийн суурь зарлагыг 197.3 тэрбум төгрөгөөр тооцож төсөвлөсөн бөгөөд Улаанбаатар хотын урсгал зардлыг 669.7 тэрбум, улсын төсөвт төвлөрүүлэх шилжүүлэгт 593.4 тэрбум, 2 дүүрэгт олгох санхүүгийн дэмжлэгт 8.4 тэрбум, нийслэлийн төсвийн болон автозамын сан, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтад 362.8 тэрбум төгрөг зарцуулахаар төлөвлөжээ.

Нийслэлийн төсвөөс 2023 онд улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг 593.4 тэрбум төгрөг байхаар УИХ-аас баталсан нь 2022 оноос 425.5 тэрбум төгрөг буюу 3.5 дахин нэмэгдүүлсэн байна.

1.Нийслэлийн 2023 оны төсвийн урсгал зардлын төслийг боловсруулахдаа төрөөс хэрэгжүүлж буй бодлого, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, төсвийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх, төсвийн сахилга хариуцлагыг сайжруулах чиглэлийг баримтлан зарим зардлыг бууруулан төлөвлөсөн байна. Үүнд:

- Хангамж бараа материалын зардлыг 2021 оны гүйцэтгэлээс 7.7 хувь, 2022 оны хүлээгдэж буй гүйцэтгэлээс 20.2 хувь
- Эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 2021 оны гүйцэтгэлээс 14.9 хувь, 2022 оны хүлээгдэж буй гүйцэтгэлээс 24.3 хувь
- Хөрөнгийн зардлыг 2021 оны гүйцэтгэлээс 14.5 хувь, 2022 оны хүлээгдэж буй гүйцэтгэлээс 86.5 хувь бууруулж төлөвлөжээ.

2.Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд тусгасан зардлаас тэвчиж болохуйц дараах зардлуудыг бууруулах боломжтой байна. Үүнд:

- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон Засгийн газрын 2021 оны 388, 2022 оны 203, 204 дүгээр тогтоолын дагуу тэвчиж болох урсгал зардлыг *гадаад томилолт, зочин төлөөлөгч хүлээн авах зардал, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх, сургалт, семинар зохион байгуулахтай холбоотой зардал...гм*) 50.0 хувь хүртэл буюу дунджаар **1,734.2** сая төгрөгөөр бууруулах боломжтой байна.
- Нийслэлийн Засаг даргын тамгын газрын төсөвт шүүхийн шийдвэрийн дагуу иргэд, ААН-д олгох төлбөрт **1,404.2** сая төгрөг төсөвлөсөн байгааг хасаж, Захиргааны Ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-д заасны дагуу буруутай албан тушаалтнаар төлүүлэх арга хэмжээ авах шаардлагатай.

3.Засгийн газрын 2022 оны 11 дүгээр сарын 2-ны өдрийн “Төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын талаар авах арга хэмжээний тухай” 388 дугаар тогтоолыг баталж “Засгийн газрын авто бааз” УТҮГ-ыг ТӨААТҮГ болгон өөрчилсөн. Үүний нэгэн адил НИТХ-аас дээрхтэй адил тогтоолыг гарган “Нийслэлийн Төр, захиргааны авто бааз” ОНӨТҮГ-ыг ОНӨААТҮГ болгон өөрчлөн зохион байгуулж төр захиргааны байгууллагуудад дуудлагаар автомашины үйлчилгээ үзүүлж, өөрийгөө санхүүжүүлэх тогтолцоонд шилжүүлбэл нийслэлийн төсвөөс 2023 онд

олгохоор санал болгосон санхүүжилт **1,409.0** сая төгрөгийг хэмнэх боломжтой болно.

4.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 зүйлийн 15.1.2 дах заалтын дагуу зарим чиг үүрэг, үйл ажиллагаа нь давхардсан орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжийг нэгтгэх, татан буулгах нь зүйтэй. ("Улаанбаатар хотын хөгжлийн корпораци" ХК, "Нийслэлийн өмчит Улаанбаатар хөрөнгө оруулалтын менежмент" ХХК, зарим дүүргүүдийн ОНӨААТҮГ-ууд (БЗД-ийн 5 НҮГ-ууд, Хан-Уул дүүргийн 4 тохижилт үйлчилгээний ОНӨААТҮГ, "Хөрөнгө оруулалт бүтээн байгуулалтын төв", "Дүүрэг хөгжлийн төв" ОНӨТҮГ-үүд, ЧД-ийн "Ногоон булан" амралт, сувилал, Ахмадын амралт ОНӨААТҮГ-ууд ... гм)

### **БҮЛЭГ 3. ТӨСВИЙН ТӨСӨЛД ТӨСВИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ҮР АШГИЙГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ БОЛОМЖИЙГ БҮРЭН ТУСГАСАН ЭСЭХ**

**Ерөнхий мэдээлэл:** Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5.1, 67 дугаар зүйлийн 67.3-т төсвийн төслийг боловсруулах явцдаа олон нийтэд танилцуулж, иргэдийн санал хүсэлтийг тусгана гэж заасны дагуу Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төслийг Ulaanbaatar.mn цахим хуудсанд байршуулан иргэдийн саналыг авч, 9 дүүргийн 300 гаруй иргэдийг хамруулсан нээлттэй хэлэлцүүлэг зохион байгуулж иргэдээс нийт 455 санал ирүүлснийг нийслэлийн санхүү, төсвийн боломжит эх үүсвэрийн хүрээнд судлан, төсвийн төсөлд тусгасан байна.

#### **3.1.НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ:**

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төслийг боловсруулахдаа төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр өгөөжийг сайжруулах, өмнөх жилүүдэд эхлүүлсэн төсөл арга хэмжээг хугацаанд нь дуусгах, ашиглалтад оруулах бодлогыг баримталж хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөсөн нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн байна.

2023 онд нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар санхүүжүүлэх 523,707.5 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 73 төсөл арга хэмжээнээс 46,438.0 сая төгрөгийг, нийслэлийн замын сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх 273,536.2 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 28 төсөл арга хэмжээнээс 66,194.2 сая төгрөг буюу нийт 112,632.2 сая төгрөгийн санхүүжилт хийхээр төлөвлөсөн нь өмнөх оноос 6 дахин буурсан үзүүлэлттэй байна.

Нийслэлийн төсвийн хөрөнгөөр 2023 онд шинээр гадаадын зээл, тусламжаар хэрэгжих төслүүдийн нийслэлийн хариуцах 8,000.0 сая, “Цахим Улаанбаатар” төсөлд 23,000.0 сая нийт 31,000.0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 2 төсөл арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Нийслэлийн төсвийн хөрөнгөөр 2023 онд санхүүжүүлэх 46.438,0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 73 төсөл арга хэмжээний 54.7% буюу 25,438.0 сая төгрөгийн санхүүжих дүнтэй 71 төсөл арга хэмжээ нь 2018-2022 онуудад он дамжин хэрэгжих төсөл арга хэмжээ байна.

Нийслэлийн замын сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх 28 төсөл арга хэмжээнээс 23,880.0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 12 төсөл арга хэмжээ нь шинээр хэрэгжүүлэх, 249.656,3 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй, 42,314.3 сая төгрөгийн санхүүжих дүнтэй 16 төсөл арга хэмжээ нь 2019-2022 онуудад он дамжин хэрэгжих төсөл арга хэмжээ байна. Нийслэлийн замын сангийн хөрөнгөөр он дамжин хэрэгжиж буй төсөл арга хэмжээ нь нийт 2023 онд хэрэгжих төсөл арга хэмжээний 64% хувийг эзэлжээ.

Нийслэлийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр 18,570.6 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 16,249.8 сая төгрөгийн санхүүжих дүнтэй 80 төсөл арга хэмжээг төлөвлөсөн байна.

Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас нийслэлд хуваарилж буй шилжүүлгийн орлого 2022 онтой харьцуулахад 4.1 тэрбум төгрөгөөр өссөн буюу 32.5 тэрбум төгрөгөөр батлагджээ.

Нийслэлийн хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 2023 онд санхүүжүүлэх төсөл арга хэмжээнээс 24,172.9 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй

дараах 2 төсөл арга хэмжээ нь Төсвийн тухай 33.2.6<sup>12</sup>; шаардлагад нийцээгүй байна.

Д/д	Төсөл арга хэмжээний нэр	Эхлэх он	Дуусах он	Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн	Эх үүсвэр
1	"Цахим Улаанбаатар"	2023	2024	23,000.0	13,000.0	НХО
2	Бусад	2023	2023	1,172.9	1,172.9	ОНХС
				<b>24,172.9</b>	<b>14,172.9</b>	

Иймд дээр төсөл арга хэмжээг хуулийн шаардлагад нийцүүлэн төлөвлөх шаардлагатай байна.

### **3.2.ОНӨААН-ҮҮДИЙН ЗОРИЛТОТ ТҮВШИННИЙ ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ, АШИГ, АЛДАГДЛЫН ТАЛААР:**

2.1. Нийслэлийн өмчит 23 аж ахуйн нэгжүүд 2021 онд нийт 281.1 тэрбум төгрөгийн борлуулалтын орлоготой ажиллаж, өмнөх оноос 4.1 тэрбум төгрөг буюу 1.4 хувиар буурсан. Үндсэн үйл ажиллагааны /борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг, борлуулалт болон ерөнхий удирдлагын зардал, үйл ажиллагааны бус зардал, татварын зардал/ болон үндсэн бус үйл ажиллагааны зардалд нийт 316.7 тэрбум төгрөгийг зарцуулж, 35.6 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажиллажээ. Алдагдал өмнөх оноос 11.1 тэрбум төгрөг буюу 23.8 хувиар буурсан байна.

2.2. Нийслэлийн төсвөөс санхүүжилт авдаггүй, өөрийн үйл ажиллагаагаар орлого бүрдүүлж ажилладаг 23 аж ахуйн нэгжээс 13.0 хувь нь 3.9 тэрбум төгрөгийн ашигтай, 87.0 хувь нь 39.5 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажиллажээ. Тухайлбал, УСУГ 13.8 тэрбум, ОСНААУГ 8.8 тэрбум, "Зорчигч тээврийн нэгтгэл" ОНӨААТҮГ 5.3 тэрбум, "Геодези, усны барилга, байгууламжийн газар" ОНӨААТҮГ 3.8 тэрбум, "Зорчигч тээвэр-3" ОНӨААТҮГ 2.0 тэрбум, "Нийслэлийн Хот тохижилтын газар" ОНӨААТҮГ 1.4 тэрбум, Нийслэлийн орон сууц корпорацн ХК 1.0 тэрбум, Олон улсын худалдаа логистикийн төв ХХК 0.9 тэрбум, "ХИХУГ" ОНӨААТҮГ 0.4 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажилласан нь нийт алдагдлын 94.7 хувийг эзэлж байна.

2.3. Нийслэлийн ЗД-ын 2021 оны захирамжаар нийслэлийн өмчит аж ахуйн тооцоот 15 байгууллагын 2021 оны эдийн засгийн үр ашгийг дээшлүүлэх зорилтот түвшинг баталжээ. Уг захирамжаар 15 аж ахуйн нэгж нийт 279.7 тэрбум төгрөгийн орлоготой, 325.5 тэрбум төгрөгийн зардалтай, 45.8 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажиллахаар НӨАУГ-тай контрактын гэрээг байгуулжээ. Дээрх гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжүүд 2021 онд нийт 267.0 тэрбум төгрөгийн орлого, 308.4 тэрбум төгрөгийн зардалтай ажиллаж, орлогын төлөвлөгөөг 10.7 тэрбум төгрөг буюу 3.8 хувиар дутуу бүрдүүлж, зардлын төлөвлөгөөг 17.0 тэрбум төгрөг буюу 5.2 хувиар илүү зарцуулжээ.

2.4. Борлуулалтын орлогын төлөвлөгөөг 5 аж ахуйн нэгж нийт 11.0 тэрбум төгрөг буюу 5.9 хувиар давуулж, 10 аж ахуйн нэгж нийт 17.7 тэрбум төгрөг буюу 19.4 хувиар дутуу бүрдүүлжээ. Үндсэн болон үндсэн бус үйл ажиллагааны зардлын төлөвлөгөөг 11 аж ахуйн нэгж нийт 22.9 тэрбум төгрөг буюу 7.6 хувиар дутуу, 4 аж ахуйн нэгж нийт 5.9 тэрбум төгрөг буюу 25.3 хувиар илүү зарцуулжээ.

Орлогын төлөвлөгөө тасарсан нь Ковид-19 цар тахлын улмаас үйлчилгээ авдаг аж ахуйн нэгжүүд ажиллаагүй, сургууль цэцэрлэгүүд цахимаар хичээллэсэн, гадаад валютын ханш өссөн зэрэг нөлөөлсөн байна.

<sup>12</sup> 33.2.6. Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний жагсаалтыг хавсралтаар /нэр, байршил, хүчин чадал, хэрэгжүүлэх хугацаа, төсөвт өртөг, санхүүжүүлэх эх үүсвэр, тухайн төсвийн жилийн санхүүжилтийн дүн/

## АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

Аудитын явцад олж цуглуулсан нотлох зүйл, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтүүдийг хийж байна. Үүнд:

1. Нийслэлийн 2023 оны төсөвт орлогыг **36,214.6** сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэх боломж байна.
2. Орон нутгийн төсвийн байгууллага болон ОНӨААН-ийн тэвчиж болох урсгал зардлуудыг 5-50 хүртэл хувиар бууруулахад дунджаар **4,547.4** сая төгрөгөөр хэмнэх боломжтой.
3. Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлого 2022 оноос 425.5 тэрбум төгрөг буюу 3.5 дахин нэмэгдсэн нь нийслэлийн төсөвт тодорхой хэмжээгээр ачаалал үүсгэхээр байна. Нийслэл, дүүргийн төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нарын төсвийн сахилга, хариуцлагыг нэмэгдүүлж, төсвийн зарцуулалтад тавих дотоод хяналтыг сайжруулах.
4. Нийслэл, дүүргийн өмчит аж ахуйн нэгжийн удирдлагуудтай байгуулж байгаа контрактын гэрээ, удирдах болон хяналтын зөвлөлийн эрх зүйн актаар хүлээсэн үүргийг хэрэгжүүлж, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны үр ашиг, үр нөлөөг дээшлүүлж алдагдлыг бууруулах.
5. Зарим чиг үүрэг, үйл ажиллагаа нь давхардсан орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжийг нэгтгэх, татан буулгах. (*"Улаанбаатар хотын хөгжлийн корпорац*" ХК, *"Нийслэлийн өмчит Улаанбаатар хөрөнгө оруулалтын менежмент"* ХХК, *"Улаанбаатар Шинэ бүтээн байгуулалт"* ХХК, зарим дүүргүүдийн ОНӨААТҮГ-д (БЗД-ийн НҮГ-ууд, ЧД-ийн "Ногоон булан" амралт, сувилал, Ахмадын амралт ОНӨААТҮГ-ууд) ... гм)
6. Нийслэлийн Төр, захиргааны автобааз" ОНӨТҮГ-ыг ОНӨААТҮГ болгон өөрчлөн зохион байгуулж төр захиргааны байгууллагуудад дуудлагаар автомашины үйлчилгээ үзүүлж, өөрийгөө санхүүжүүлэх тогтолцоонд шилжүүлэх, нийслэлийн орон нутгийн өмчит байгууллагуудаас төвлөрүүлсэн 90 гаруй автомашинуудыг хэрэгцээнээс илүүдэлтэйг нь худалдан борлуулснаас орох орлогыг төлөвлөх шаардлагатай.

## **АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ**

Аудитаар илрүүлсэн зүйл, аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг дор дурдсан байгууллага, албан тушаалтанд зөвлөж байна. Үүнд:

### **Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд**

1. ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх заалтын дагуу НИТХ-ын 2012 оны 5/18 дугаар тогтоолоор баталсан татварын хэмжээг шинэчлэн батлах.
2. БЗД, ХУД-ийн ИТХ-аас Малын тоо, толгойн албан татварын тухай хуулийн заалтыг хэрэгжүүлж малын тоо толгойн албан татварын хэмжээг тогтоох.

### **Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчид**

1. ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.2 дах заалтын дагуу нийслэл дэх 2-оос дээш тооны орон сууцтай Монгол улсын болон гадаадын иргэний судалгаа, бүртгэлийг УБЕГ-аас авч татварын бааз суурийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах.
2. Нийслэлийн 9 дүүргийн өмчит ОНӨААН-ийн санхүүгийн тайлангаар цэвэр ашгаас ноогдол ашгийн орлогыг төлөвлөн ногдуулж Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.9.1 дэх заалтыг хэрэгжүүлэх.
3. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 зүйлийн 15.1.2 дахь заалтын дагуу зарим чиг үүрэг, үйл ажиллагаа нь давхардсан нийслэл, дүүргийн ОНӨААН-ийг нэгтгэх, татан буулгах саналыг ИТХ-д оруулж шийдвэрлүүлэх.
4. Нийслэл, дүүргийн төсвийг төлөвлөхдөө эдийн засгийн онолын судалгаа, шинжилгээний тохирох загваруудыг ашиглан төсвийн орлого, зардалд нөлөөлөх хүчин зүйлсийн хамаарал, нөлөөлөл зэргийг тооцож байх.

**ҮХЭХАТ-ын тухай хуулийн хэрэгжилтэд хийсэн нийцлийн аудитаар  
өгсөн албан шаардлагын хэрэгжилтийн судалгаа**

№	Шалгагдагч байгууллагын нэр	Албан шаардлагын мэдээлэл			2022 оны 11 сарын 01-ны үлдэгдэл	Нийслэлийн 2023 оны төсвийн орлогыг нэмэг- дүүлэх боломж /үлдэгдлийн 50 хувь/
		Албан шаардлагын огноо	Албан шаардлаг ын дугаар	Зөрчлийн товч утга		
1	Баянгол дүүргийн Татварын хэлтэс	3/26/2021	01/326	УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчөөр бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн Сонгинохайрхан дүүрэгт байршил бүхий 3131 үл хөдлөх хөрөнгийг татварын бүртгэл мэдээллийн системд бүртгээгүй, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэлтэй 1365 үл хөдлөх хөрөнгөд татвар дутуу ногдуулсан.	2,885.3	1,442.7
2	Сүхбаатар дүүргийн Татварын хэлтэс	3/26/2021	01/323	УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчөөр бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн Налайх дүүрэгт байршил бүхий 323 үл хөдлөх хөрөнгийг татварын бүртгэл мэдээллийн системд бүртгээгүй.мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэлтэй 16 үл хөдлөх хөрөнгөд татвар дутуу ногдуулсан	3,186.0	1,593.0
3	Сонгинохайрх ан дүүргийн Татварын хэлтэс	3/26/2021	01/322	УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчөөр бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн Хан-Уул дүүрэгт байршил бүхий 650 үл хөдлөх хөрөнгийг татварын бүртгэл мэдээллийн системд бүртгээгүй, мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэлтэй 156 үл хөдлөх хөрөнгөд татвар дутуу ногдуулсан	5,746.5	2,873.3
4	Налайх дүүргийн Татварын хэлтэс	3/26/2021	01/324	УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчөөр бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн Чингэлтэй дүүрэгт байршил бүхий 789 үл хөдлөх хөрөнгийг татварын бүртгэл мэдээллийн системд бүртгээгүй, мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэлтэй 87 үл хөдлөх хөрөнгөд татвар дутуу ногдуулсан	45.4	22.7
5	Хан-Уул дүүргийн Татварын хэлтэс	3/26/2021	01/322	УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчөөр бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн Хан-Уул дүүрэгт байршил бүхий 650 үл хөдлөх хөрөнгийг татварын бүртгэл мэдээллийн системд бүртгээгүй, мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэлтэй 156 үл хөдлөх хөрөнгөд татвар дутуу ногдуулсан	274.6	137.3
6	Чингэлтэй дүүргийн Татварын хэлтэс	3/26/2021	01/324	УБЕГ-ын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчөөр бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн Чингэлтэй дүүрэгт байршил бүхий 789 үл хөдлөх хөрөнгийг татварын бүртгэл мэдээллийн системд бүртгээгүй, мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэлтэй 87 үл хөдлөх хөрөнгөд татвар дутуу ногдуулсан	1,031.3	515.7
<b>Дүн</b>					<b>13,169.1</b>	<b>6,584.6</b>

## Хавсралт №02

**ҮХЭХАТ-ын хувь хэмжээг хуулийн дагуу шинэчлэн тогтооход орлого нэмэгдэх  
боломжийн талаарх судалгаа**

сая төгрөг

Д/д	Нийслэл, дүүрэг	2022 оны татварын ногдол				Төлөлт	илүү+, дутуу- төлөлт	Татвар ногдуулах хөрөнгийн үнэлгээ		Татвар хэмжээг ҮХЭАТ-ын тухай хуулийн 6.1 дэх заалтын дагуу 1.5 хувь болгоход ноогдох татвар	2023 оны төсвийн төсөлд орлого нэмэгдүүлэх боломж
		0.6%	0.8%	1.0%	Дүн			Нийт	Үүнээс 1%		
1	Баянгол	505.9	3,929.6	8,787.5	13,223.0	6,641.6	6,581.4	1,454,264.7	878,750.2	13,181.3	4,393.8
2	Баянзүрх	1,804.1	4,403.4	7,486.0	13,693.5	5,436.7	8,256.8	1,599,711.8	748,596.2	11,228.9	3,743.0
3	Сонгинохайрхан	1,703.1	1,347.6	2,664.1	5,714.8	2,647.7	3,067.1	718,706.0	266,411.5	3,996.2	1,332.1
4	Сүхбаатар	8,166.2	325.6	15,975.7	24,467.4	14,656.4	9,811.1	2,999,296.0	1,597,570.0	23,963.5	7,987.8
5	Хан-Уул	1,796.2	1,174.7	16,454.4	19,425.4	12,707.1	6,718.3	2,091,652.3	1,645,440.2	24,681.6	8,227.2
6	Чингэлтэй	4,338.8	78.1	1,058.5	5,475.4	3,134.2	2,341.2	838,744.9	105,850.4	1,587.8	529.3
7	Багануур	410.2	-	-	410.2	332.4	77.8	68,364.6	-	-	-
8	Налайх	543.7	-	-	543.7	320.0	223.8	90,625.0	-	-	-
9	Багахангай	100.8	-	-	100.8	23.0	77.8	16,794.7	-	-	-
<b>Нийт</b>		<b>19,369.0</b>	<b>11,259.0</b>	<b>52,426.2</b>	<b>83,054.2</b>	<b>45,899.0</b>	<b>37,155.2</b>	<b>9,878,159.9</b>	<b>5,242,618.4</b>	<b>78,639.2</b>	<b>26,213.1</b>

## Хавсралт №03

**Нийслэл, дүүргийн ноогдол ашгийн судалгаа**

## 1. Нийслэлийн өмчит ААН

Үзүүлэлт	2021 оны санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт /сая төгрөг/			
	Улаанбаатар спорт менежмент	Нийслэл-ийн хөрөнгө оруулалтын газар	УБ зам засвар арчлалтын газар	Нийт
<b>Засгийн газрын хувь оролцоо</b>	<b>15,494.8</b>	<b>522,268.6</b>	<b>6,693.8</b>	<b>544,457.2</b>
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	6,500.0	78.2	6,680.7	13,258.9
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/		-	-	-
<b>Хуримтлагдсан үр дүн</b>	<b>8,994.8</b>	<b>522,190.4</b>	<b>13.1</b>	<b>531,198.3</b>

Өмнөх үеийн үр дүн	5,605.1	521,672.4		<b>527,277.5</b>
Тайлант үеийн үр дүн	3,389.7	518.0	13.1	<b>3,920.8</b>
<b>Ноогдол ашгийн тооцоолол</b>				
Тайлант үеийн цэвэр ашгийн 50%-иар тооцсон	1,694.9	259.0	6.6	<b>1,960.4</b>
Орон нутгийн өмчийн дүнгээс 1%-иар тооцсон	65.0	0.8	66.8	<b>132.6</b>
2023 оны төсвийн төсөлд тусгах ноогдол ашиг (дээрх 2 үзүүлэлтийн аль өндөр дүнгээс авсан) төгрөгөөр	65.0	259.0	66.8	<b>390.8</b>
<b>2023 оны төсвийн төсөлд тусгах ноогдол ашиг (дээрх 2 үзүүлэлтийн аль өндөр түнгээс авсан) мянган төгрөгөөр</b>	<b>1,694.9</b>	<b>259.0</b>	<b>66.8</b>	<b>2,020.7</b>
<b>Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд тусгасан дүн</b>				<b>500.0</b>
<b>Төсвийн орлого нэмэгдүүлэх боломж</b>				<b>1,520.7</b>

## 2. Дүүргийн өмчит ААН

Үзүүлэлт	2021 оны санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт									
	Баян-гол дүүрэг	Баян-зүрх дүүрэг	Бага-нуур дүүрэг	Бага-хангай дүүрэг	Налайх дүүрэг	Сонгино-хайрхан дүүрэг	Сүхбаатар дүүрэг	Хан-Уул дүүрэг	Чингэл-тэй дүүрэг	Нийт
<b>Засгийн газрын хувь оролцоо</b>	<b>743.8</b>	<b>1.1</b>	<b>165.2</b>	<b>2,442.0</b>	<b>991.3</b>	-	<b>79.4</b>	<b>986.7</b>	-	<b>5,409.6</b>
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	611.3	1.1	165.2	2,425.5	294.0	-	79.4	419.7	-	<b>3,996.3</b>
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	132.5	-	-	16.5	697.3	-	-	567.0	-	<b>1,413.3</b>
<b>Хуримтлагдсан үр дүн</b>	<b>310.0</b>	<b>447.1</b>	<b>18.7</b>	<b>(853.1)</b>	<b>337.4</b>	-	<b>840.1</b>	<b>2,147.5</b>	-	<b>2,459.8</b>
Өмнөх үеийн үр дүн	35.1	(477.8)	-	(862.1)	165.7	-	568.3	1,801.4	-	<b>1,230.6</b>
Тайлант үеийн үр дүн	274.9	137.0	18.7	9.0	171.7	-	271.8	346.1	-	<b>1,229.2</b>
<b>Ноогдол ашгийн тооцоолол</b>										
Тайлант үеийн цэвэр ашгийн 50%-иар тооцсон	137.5	68.5	9.4	4.5	85.9	-	135.9	173.0	-	<b>614.6</b>
Орон нутгийн өмчийн дүнгээс 1%-иар тооцсон	6.1	0.0	1.7	24.3	2.9	-	0.8	4.2	-	<b>40.0</b>
2023 оны төсвийн төсөлд тусгах ноогдол ашиг (дээрх 2 үзүүлэлтийн аль өндөр түнгээс авсан) төгрөгөөр	137.5	68.5	9.4	4.5	85.9	-	135.9	173.0	-	<b>614.6</b>
<b>2023 оны төсвийн төсөлд тусгах ноогдол ашиг (дээрх 2 үзүүлэлтийн аль өндөр түнгээс авсан) мянган төгрөгөөр</b>	<b>137.5</b>	<b>68.5</b>	<b>9.4</b>	<b>24.3</b>	<b>85.9</b>	-	<b>135.9</b>	<b>173.0</b>	-	<b>634.3</b>
<b>Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд тусгасан дүн</b>										-
<b>Төсвийн орлого нэмэгдүүлэх боломж</b>										<b>634.3</b>

Хавсралт №04

## Малын тоо толгойн албан татварын ногдуулалтын судалгаа

№	Дүүрэг	2021 оны жилийн эцсийн малын тоо	2022 онд ногдуулсан дүн /сая төгрөг/	2022 онд дутуу ногдуулсан дүн /сая төгрөг/	2022 онд ногдуулаагүй дүн /сая төгрөг/	2023 оны төсвийн төсөлд тусгах дүн /сая төгрөг/	Тайлбар
1	Баянзүрх	59,425	-	-	64.4	64.4	Малын тоо, толгойн албан татварын тухай хууль батлагдсанаас хойш татвар ногдуулаагүй. Бусад

											дүүргийн тогтоосон дундаж хувь хэмжээгээр тооцсон.
2	Сонгинохайрхан	82,358	126.3	3.8	-	-	-	-	-	-	Ногдуулбал зохих татвараас дутуу ногдуулсан.
3	Хан-Уул	42,867	-	-	-	51.2	-	-	51.2	-	Малын тоо, толгойн албан татварын тухай хууль батлагдсанаас хойш татвар ногдуулаагүй. Бусад дүүргийн тогтоосон дундаж хувь хэмжээгээр тооцсон.
4	Багануур	182,583	120.0	-	-	-	-	-	-	-	
5	Налайх	50,431	45.7	6.3	-	-	-	-	-	-	Ногдуулбал зохих татвараас дутуу ногдуулсан.
6	Багахангай	25,656	5.0	8.6	-	-	-	-	-	-	Ногдуулбал зохих татвараас дутуу ногдуулсан.
<b>Дүн</b>		<b>443,320.0</b>	<b>297.0</b>	<b>18.6</b>		<b>115.6</b>			<b>115.6</b>		

### Хавсралт №05

#### Нийслэлийн өмчийг гэрээгүй ашиглагчдын жагсаалт / 2018-2020 онд/

д/д	Байршил	Байр талбай ашиглагч	Үйл ажиллагааны чиглэл / Зориулалт	Ашигласан талбай м2	Ашигласан сар	1м2 талбайн төлбөр	2018 он	2019 он	2020 он	Төлбөл зохих нийт дүн	Нийт төвлөрсөн дүн	Зөрүү
1	Нийслэлийн засаг захиргааны 4-р байрны 13 давхар	Авто радио FM 96.3	ажлын байр	34	12	10,000	4,080,000	4,080,000	4,080,000	12,240,000	-	12,240,000
2	Нийслэлийн засаг захиргааны 4-р байрны 13 давхар	КИСС радио FM 100.1	ажлын байр	32	12	10,000	3,828,000	3,828,000	3,828,000	11,484,000	-	11,484,000
3	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	У.Эрдэнэбаяр	Худалдаа	4	12	23,000	845,726	1,250,526	1,029,726	2,096,252	699,200	1,397,052
4	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Д.Бат-Өлзий	Япон барааны худалдаа	4	12	23,000	441,600	883,200	883,200	1,324,800	441,600	883,200
5	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Т.Түмэнзаяа	Гар утасны хэрэгсэл худалдаа	4	12	23,000	196,750	638,350	859,200	835,100	220,750	614,350
6	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Н.Наранцэцэг	Худалдаа	4	12	23,000	441,600	441,600	883,200	883,200	441,600	441,600
7	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Ж.Өнөржаргал	Худалдаа	4	12	23,000	883,204	883,200	883,204	1,766,404	883,200	883,204
8	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	А.Баасанжав	Худалдаа	4	12	23,000	441,600	883,200	883,200	1,324,800	441,600	883,200

9	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	О.Туяа	Бичиг хэргийн худалдаа	4	12	23,000	883,100	1,324,800	1,766,400	2,207,900	-	2,207,900
10	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	П.Баянжаргал	Бэлэг дурсгал	4	12	23,000	910,100	1,351,700	1,793,300	2,261,800	-	2,261,800
11	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Н.Оюунтүлхүүр	Амьд цэцэг	4	12	23,000	883,200	1,324,800	883,200	2,208,000	883,200	1,324,800
12	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Ш.Мөнхзул	Жижиг бараа	4	12	23,000	883,200	883,200	883,200	1,766,400	883,200	883,200
13	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Г.Чинбат	Жижиг бараа	4	12	23,000	743,600	441,600	883,200	1,185,200	743,600	441,600
14	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Д.Баярцэнгэл	Зар авах цэг	4	12	23,000	441,600	883,200	846,400	1,324,800	478,400	846,400
15	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Д.Тунгалаг	Хүнсний худалдаа	4	12	23,000	441,600	883,200	883,200	1,324,800	441,600	883,200
16	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Ү.Батдэлгэр	Гоо сайхан	3,78	12	23,000	444,086	834,624	834,616	1,278,710	444,094	834,616
17	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Д.Батсайхан		3,78	12	23,000	208,642	625,954	1,043,266	834,596	-	834,596
18	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Д.Дугар	Гоо сайхан	3,78	12	23,000	834,592	1,051,904	1,219,216	1,886,496	450,000	1,436,496
19	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Ж.Батсүх	Хувцас	3,78	12	23,000	208,624	834,624	834,618	1,043,248	208,624	834,624
20	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Б.Амгалан	Худалдаа	3,78	12	23,000	417,273	834,585	779,397	1,251,858	472,500	779,358
21	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Д.Мөнхбаяр	Худалдаа	3,78	12	23,000	1,150,606	1,567,918	1,985,230	2,718,524	-	2,718,524
22	СБД-ийн 8-р хороо МУБИС-ийн өмнөх нүхэн гарц	Т.Ариунаа	00 өрөө	16	12	7,000	582,000	716,400	529,600	1,298,400	1,030,400	268,000
23	БНД ЭМТөв	Оюунлаг багануурын хоймор	Халуун ус	48	12	7,000	-	-	4,032,000	4,032,000	652,400	3,379,600
24	БНД ЭМТөв	Зан чанарын холбоо	Сургалт	80	12	10,000	-	-	9,600,000	9,600,000	5,000	9,595,000
25	БНД ЭМТөв	Хаан банк	АТМ	4	12	18,000	-	-	864,000	864,000	61,200	802,800
26	Санхум ӨЭМТөв	Д.Оюунбилэг	ажлын байр	20	12	10,000	-	-	2,400,000	2,400,000	1,560,000	840,000

27	СБД-ийн 4-р хороо хуучнаар 50-р дэлгүүрийн өргөтгөл	СБД-ийн Цагдаагийн 1-р хэлтэс	ажлын байр	591	5	6,500	-	-	19,207,500	19,316,800	19,316,800	-
28	СХД-ийн 2-р хороо Орбитын 9-142 тоот / хуучнаар Өрхийн эмнэлэг байрлаж байсан байр/	Вива мандуул ХХК Г.Цэндсүрэн	цэцэрлэг	108	12	3,200	-	-	4,147,200	4,147,200	-	-
29	МХО 1-р давхарт	Монголын хүүхдийн эрхийн төвийн тэргүүн П.Цэвээн	Ажлын байр	14	4	10,000	-	-	560,000	560,000	-	-
30	Улаанбаатар хотын төв номын сангийн байр	Чөлөөт монгол ТББ	Цайны газар	38	5	10,000	1,200,000	-	-	1,200,000	-	1,200,000
31	Улаанбаатар хотын төв номын сангийн байр	Цэцэн нүүдэл шатрын клуб	ажлын байр	24	8	10,000	1,920,000	-	-	1,920,000	-	1,920,000
32	Улаанбаатар хотын төв номын сангийн байр	Нэрэн клиринг ХХК	ажлын байр	15	8	10,000	1,200,000	-	-	1,200,000	-	1,200,000
33	Урт цагааны 12-р корпус 2-р давхар	Монголын үйлдвэрлэл хоршоологчдын төв холбоо	ажлын байр	44.3	12	9,000	4,784,400	4,784,400	-	9,568,800	-	9,568,800
34	Урт цагааны 2, 3-р корпус	Анома ХХК	үйлчилгээ	1089.7	12	9,000	102,109,900	140,278,200	-	242,388,100	-	242,388,100
35	ЧД 4-р хороо Нийслэлийн засаг захиргааны 3-р байрны подвал	Ямуха ХХК	орчуулга	22	12	9,000	2,376,000	2,376,000	-	4,752,000	1,703,014	3,048,986
36	Нийслэлийн засаг захиргааны 4-р байрны подвал	Тэнгэр Алтай трейд ХХК	агуулах	90.8	2	5,000	908,000	-	-	908,000	908,000	-
37	БЗД-ийн 33-р сургууль 1өрөө	В.Одончимэг	орон сууц	18	6	8,000	864,000	-	-	864,000	864,000	-
38	ЧДЭМТөв	ЭЭТНХ ХХК	томограф	34	6	7,500	1,530,000	-	-	1,530,000	918,500	611,500
39	БГД ахмадын эмнэлэг	Туйлын од ХХК	Цайны газар	71	3	6,000	1,278,000	-	-	1,278,000	780,000	498,000
40	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Оасис мон	ТҮЦ-1	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,805,690	(1,103,690)
41	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-3	ТҮЦ-3	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,463,768	(761,768)
42	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Монгол говь халзан морь	ТҮЦ-4	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,188,188	(486,188)

43	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Жандаг хордон	ТҮЦ-5	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,345,600	(643,600)
44	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	З.Ганбат	ТҮЦ-6	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	2,004,341	(1,302,341)
45	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Энх мөнхийн зам	ТҮЦ-7	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	715,000	(13,000)
46	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Ононшовгор	ТҮЦ-9	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	797,420	(95,420)
47	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-10	ТҮЦ-10	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	645,000	57,000
48	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-11	ТҮЦ-11	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,144,000	(442,000)
49	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Анчин фүүдс	ТҮЦ-12	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	947,000	(245,000)
50	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-13	ТҮЦ-13	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	816,350	(114,350)
51	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Эрхэт төмөр	ТҮЦ-14	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,095,996	(393,996)
52	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Базаррагчаа	ТҮЦ-15	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	931,808	(229,808)
53	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Хос идэр	ТҮЦ-16	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	931,808	(229,808)
54	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-17	ТҮЦ-17	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,031,827	(329,827)
55	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-19	ТҮЦ-19	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	858,000	(156,000)
56	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	"Мөнгөн толь" ХХК	ТҮЦ-20	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,001,000	(299,000)
57	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Нахубаян	ТҮЦ-23	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	330,590	371,410
58	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-24	ТҮЦ-24	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	572,000	130,000

59	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Нью эффэкт Ууганбаяр -	ТҮЦ-25	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	858,000	(156,000)
60	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-26	ТҮЦ-26	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,794,000	(1,092,000)
61	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Мэнджаргал /Ээринс/	ТҮЦ-27	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	925,000	(223,000)
62	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	Хаан жимс	ТҮЦ-29	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	1,435,000	(733,000)
63	"Үндэсний Цэцэрлэгт Хүрээлэн" ОНӨТҮГ	ТҮЦ-31	ТҮЦ-31	13	6	9,000	702,000	-	-	702,000	5,400	696,600
64	Соёлын төв өргөө	Сөүлийн соёл мэдээллийн төв	ажлын байр	34.9	12	7,000	2,931,600	2,931,600	2,931,600	8,794,800	-	8,794,800
65	Соёлын төв өргөө	Бага дарга нарын холбоо	ажлын байр	36	12	7,000	3,024,000	3,024,000	3,024,000	9,072,000	-	9,072,000
66	Соёлын төв өргөө	НТАГ	ажлын байр	500	12	7,000	42,000,000	-	-	42,000,000	-	42,000,000
67	Соёлын төв өргөө	Шинжлэх ухааны академи	Ажлын байр	534	10	5,000	-	-	26,695,000	26,695,000	-	26,695,000
			Ажлын байр	66	1	5,000	-	-	328,000	328,000	-	328,000
			Ажлын байр	68	2	5,000	-	-	675,000	675,000	-	675,000
68	Соёлын төв өргөө	Чингис хааны өв соёлын хүрээлэн	Ажлын байр	143	2	15,000	-	-	4,299,000	4,299,000	-	4,299,000
69	Соёлын төв өргөө	Бурхан халдун	Ажлын байр	88	1	10,000	-	-	880,000	880,000	-	880,000
70	Соёлын төв өргөө	Театрын музей	Ажлын байр	416	12	6,213	-	-	30,978,601	30,978,601	-	30,978,601
71	Соёлын төв өргөө	Нүүдлийн иргэншлийн соёл хүрээлэн	Ажлын байр	324	12	8,000	-	-	31,075,200	31,075,200	-	31,075,200
72	Соёлын төв өргөө	Соёлын өвийн төв	Ажлын байр	419	12	4,228	-	-	21,261,300	21,261,300	-	21,261,300
73	Соёлын төв өргөө	ОУМСХолбоо	Ажлын байр	190	12	5,000	-	-	11,394,000	11,394,000	-	11,394,000
74	Соёлын төв өргөө	Хүүхдийн төв номын сан	Ажлын байр	2,300	12	4,965	-	-	137,047,200	137,047,200	-	137,047,200
75	Соёлын төв өргөө	Уран зургийн галарей	Ажлын байр	2,500	12	4,208	-	-	126,225,600	126,225,600	-	126,225,600
76	Соёлын төв өргөө	Хэлний бодлогын үндэсний зөвлөлийн ажлын алба	Ажлын байр	72	12	8,500	-	-	7,344,000	7,344,000	-	7,344,000
77	Соёлын төв өргөө	Улсын филрамони	Ажлын байр	800	12	4,298	-	-	41,260,800	41,260,800	-	41,260,800
78	Соёлын төв өргөө	Монгол судлалын үндэсний зөвлөл	Ажлын байр	14	12	13,500	-	-	2,268,000	2,268,000	-	2,268,000
79	Соёлын төв өргөө	БСШУСЯ-ны	Ажлын байр	81	12	9,877	-	-	9,600,000	9,600,000	-	9,600,000
80	Соёлын төв өргөө	Уб хоёр хорооллыг хөгжүүлэх хөрөнгө оруулалтыг дэмжих төсөл	Ажлын байр	354	12	13,500	-	-	57,348,000	57,348,000	-	57,348,000

81	Соёлын төв өргөө	Бэлчээрийн менежмент төслийн нэгж	Ажлын байр	67	12	13,500	-	-	10,854,000	10,854,000	-	10,854,000
82	Соёлын төв өргөө	Олон улсын худалдаа логистикийн төв	Ажлын байр	100	12	5,000	-	-	6,000,000	6,000,000	-	6,000,000
83	Соёлын төв өргөө	Екозунанет	Ажлын байр	82	12	13,500	-	-	13,284,000	13,284,000	-	13,284,000
84	Соёлын төв өргөө	Нью медиа ХХК	Ажлын байр	12	12	13,500	-	-	1,944,000	1,944,000	-	1,944,000
85	Соёлын төв өргөө	Албани улсын өргөмжлөлт консул	Ажлын байр	36	8	13,500	-	-	3,888,000	3,888,000	-	3,888,000
86	Соёлын төв өргөө	Гүүдвиар ХХК	караоке	52	3	13,500	-	-	2,097,900	2,097,900	-	2,097,900
87	Соёлын төв өргөө	Такаанар ХХК	Ажлын байр	20	12	13,500	-	-	3,240,000	3,240,000	-	3,240,000
88	Соёлын төв өргөө	Жинэт ХХК	Ажлын байр	53	12	13,500	-	-	8,586,000	8,586,000	-	8,586,000
89	Соёлын төв өргөө	Асгат трейд	ажлын байр	18	9	13,500	-	-	2,187,000	2,187,000	-	2,187,000
90	Соёлын төв өргөө	Баянсогоот ХХК	үйлчилгээ	27	10	13,500	-	-	3,591,000	3,591,000	-	3,591,000
91	Соёлын төв өргөө	Скайтель ХХК	Үүрэн холбоо	10	12	13,500	-	-	1,620,000	1,620,000	-	1,620,000
92	Соёлын төв өргөө	Монголын урлагын ажилтны холбоо	Ажлын байр	49	12	5,000	-	-	2,934,000	2,934,000	-	2,934,000
93	Соёлын төв өргөө	Монгол туургатны урлагийн өв сан	Ажлын байр	36	12	13,500	-	-	5,832,000	5,832,000	-	5,832,000
94	Соёлын төв өргөө	Кашмер холдинг	худалдаа, үйлчилгээ	220	12	13,500	-	-	35,640,000	35,640,000	-	35,640,000
95	Соёлын төв өргөө	Иргэн Туяажаргал	Нотриат	15	12	13,500	-	-	2,430,000	2,430,000	-	2,430,000
96	Соёлын төв өргөө	Иргэн Баяржаргал	ажлын байр	10	12	13,500	-	-	1,620,000	1,620,000	-	1,620,000
97	Соёлын төв өргөө	Бямбабаяр /ХЗХ/	ажлын байр	36	12	5,000	-	-	2,160,000	2,160,000	-	2,160,000
98	Соёлын төв өргөө	Хүнсний хог хаягдлыг дахин боловсруулах төсөл	ажлын байр	55	1	16,000	-	-	880,000	880,000	-	880,000
99	Соёлын төв өргөө	Дүүжин тээврийн ашиглалтын өмнөх захиргаа	ажлын байр	55	4	13,500	-	-	2,970,000	2,970,000	-	2,970,000
<b>Нийт дүн</b>				<b>12,649</b>	<b>926</b>	<b>1,204,988</b>	<b>203,164,603</b>	<b>179,840,785</b>	<b>695,698,474</b>	<b>1,058,226,589</b>	<b>60,575,268</b>	<b>992,944,121</b>

**Сонгинохайрхан дүүргийн нутгийн захиргааны нэгдсэн байрны  
түрээсийн орлогын тооцоо**

№	Байгууллагын нэр	Өрөөний дугаар	Нийт талбай м <sup>2</sup>	ТӨБЗГ-ын 2020 оны 49 дүгээр тогтоолоор баталсан 1 м <sup>2</sup> түрээсийн төлбөрийн хэмжээ /төгрөгөөр/	1 сарын төлбөрийн хэмжээ /мянган төгрөг/	1 жилийн төлбөрийн хэмжээ /мянган төгрөг/
1	Газар зохион байгуулалтын алба	ЗДТГ-ын хуучин байранд нэг цэгт	144	15,000.00	2,160.0	25,920.0
2	Улсын бүртгэлийн газар	102	29.25	15,000.00	438.7	5,265.0
		103	28.48	15,000.00	427.2	5,126.4
		104	18.12	15,000.00	271.8	3,261.6
		105	29.29	15,000.00	439.3	5,272.2
		107	45.53	15,000.00	683.0	8,195.4
		203	44.37	15,000.00	665.5	7,986.6
		204	28.41	15,000.00	426.1	5,113.8
		205	18.12	15,000.00	271.8	3,261.6
		206	55.04	15,000.00	825.6	9,907.2
		207	61.89	15,000.00	928.3	11,140.2
<b>Дүн</b>			<b>358.5</b>		<b>5,377.5</b>	<b>64,530.5</b>
4	Захиалагчийн алба ОНӨААТҮГ	404-407	203.48	15,000.00	3,052.2	36,626.4
5	Цайны газар	900	219.8	10,000.00	2,198.0	26,376.0
<b>Нийт дүн</b>			<b>925.78</b>		<b>18,068.3</b>	<b>153,452.4</b>

# ХОЛБОГДОХ БАЙГУУЛЛАГЫН САНАЛ



## НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 7, 1 дугаар хороо,  
Чингэлтай дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160-0035  
Утас/Факс: (976-11) 32-71-99  
Цахим хуудас: www.ulaanbaatar.mn

2022 11.23 № 05/6183  
тандай \_\_\_\_\_ -ны № \_\_\_\_\_ -т

### НИЙСЛЭЛ ДЭХ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАРТ

Нийслэлийн 2023 оны төсвийн төсөлд төсвийн орлого нэмэгдүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах, төсвийн санхүүжилтийн үр ашгийг дээшлүүлэх талаар гаргасан тайлантай танилцлаа.

Төсвийн төслийг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэх явцад санал дүгнэлтийг хэлэлцүүлэх болно.

САНХҮҮ, ТӨРИЙН САНГИЙН  
ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН ҮҮРГЭ  
ГҮЙЦЭТГЭГЧ  Н.НАРАНБААТАР

111020004860

